

BERTHA BULCSU: FENT A HEGYEN

(részlet)

...Vida István írt néhány sort a naplókba, ahogy ezt már a korábbi előadásai alkalmával is megtette.

Az előadás jól sikerült. A szavalókat és a rendezőket is beleszámítva, legalább harmincan voltak. Az előadás végén odalépett hozzá egy testes, fénylő arcú férfi, és mosolyogva megszólalt:

- Fogadtam a feleséggel egy doboz konyakos meggyben, hogy nem ismeresz meg.

Vida István kétségbeesetten mosolygott, s ahogy a fénylő, zsíros arcot vizsgálgatta, verejtékcseppek jelentek meg a homlokán. Az egész Adyban ez volt a legborzasztóbb. Szinte mindenütt összeakadt valakivel, aki évfolyamtársa volt, vagy osztálytársa a gimnáziumban, és ugyanazok a tanárok tanították őket. Vidának rossz arcemléke volt, nem kifelé figyelt, hanem befelé, a saját gondolataira, eszményeire, terveire. Így már egyetemista korában sem volt pontos képe arról, hogy kivel járt együtt, mi történt körülötte. De most a rámeredő arc mögött felmerült egy sokkal soványabb arc is, melyen tíz éve még nem derengett ennyi jovialitás. Az arccal a név is előbukkant az emlékezetéből. Csodálkozva megszólalt:

- Olaszos voltál, te vagy a Hetesy Sanyi.

- Nahát, elvesztettem a konyakos meggyet. Szevasz, pajtas - mondta a fénylőarcú, és megölelte Vida Istvánt.

[...]

- A feleséged is Ági, nem?

- Persze, az Ági a feleségem. Róla beszélek.

- Feleségül vetted a saját tanítványodat? Hát kérlek...

- Beleszerettem, de ez csak mellékkörülmény. Elmentem hozzájuk vacsorára. Sportosan, hétköznapiasan öltöztem, nehogy valami tévhit keletkezzen, vagy szóbeszéd. Tudod, ez még mindig kisváros. Ünneplőbe öltözött az egész család, a vízvezeték-szerelő, Böske mama, Ági és a kis sógor is. Volt az egésznek valamilyen sötét, szicíliai árnyalata, amit én felfogtam és értékeltem. Később sokat gondolkodtam ezen: Vajon direkt így rendezték, mert olasz szakos voltam, vagy véletlenül alakult így. Nem lehettek ennyire intelligensek.

- Kellemetlen ügy.

- Túl egyszerű volt az egész. Szégyenletesen egyszerű. A ceremóniát Böske mama és a kis sógor intézték, a vízvezeték-szerelő csak tárgyalt. Törkölypálinkával kínáltak az előszobában, aztán javasolták, hogy menjünk fel az emeletre. Két szoba, gyerekszoba, összkomfort, berendezve. Bútorok, ágynemű, hűtőgép, rádió, televízió, magnetofon. Minden vadonatúj és érintetlen. A vízvezeték-szerelő halkán beszélt, mint egy államférfi. Azt mondta, hogy itt lakik majd Ági és a férje. Az esküvő napján a fél házat a nevükre íratja. Ági férje ezen a napon kap egy nulla kilométeres Wartburg kombit, hatszáz négyszögöles szőlőt a Somló-hegyen, berendezett pincével, és százezer forint készpénzt.

- És néztek közben, nem?

- Nem néztek. Lementünk vacsorázni. Előétel libamáj, aztán fácánleves, fácán-sült, pácolt nyúlgerinc, végül spagetti, amit Ági talált ki, és egy nagy marhaság volt

az egész. Az apósom tagja a helyi vadásztársaságnak is. Ért a puskákhoz, ha elromlik a závarzat vagy a gyorsító, helyben megjavítja.

- Vacsora végén aztán megkérted a lány kezét.

- Nem, megköszöntem a vacsorát, és hazamentem. Ági továbbra is bejárt hozzám a könyvtárba. Ekkoriban már suttoztak rólunk. Minden szombaton és vasárnap Ágiéknál vacsoráztam. Érettségi szünetben már feljártunk ide a Somlóra, sokat segítettem Áginak a tanulásban. Mindent kitűnőre tudott, de a saját szaktárgyamból én egy jeggyel rosszabbat adtam neki, hogy leszereljem az iskolai pletykákat. Az én tárgyaimból is jelesre érettségizett idegen tanároknál. Már terhes volt akkor, június végén megtartottuk az esküvőt. Jól kijövünk az öregekkel. Csodák itt nincsenek, de minden évben megterem ezen a hegyen nekem negyvenezer forintom. Néha több is. Sportegyesületeknek adjuk el a bort. A kis sógor már évek óta az ÁFÉSZ-nál dolgozik, marha jó összeköttetései vannak. Az öregekkel felépítettük a balatoni nyaralót, az is hoz családonként harmincezret. Van olyan év, hogy a mama nem megy fürdőre, akkor az ő részükről lemondanak a javunkra. Ez a nősülésem óta már a harmadik autóm. Gyerekekünk is van kettő. Nem szólhat nekünk az állam semmit.

- És Ági?

- Jól megvagyunk. Biztos, hogy szeretem. Ha elutazom valahová, hiányzik nekem. Szeretek vele összebújni. Védjük egymást és a gyerekeket.

- Ennyi minden, és a pénz... Szerencsés vagy.

- És Ági. Ági is szeret engem.

- Miért ne szeretne? Mondom, hogy szerencsés vagy. Egészségetekre – mondta Vida István, és egyetlen hajtásra kiitta poharából a bort. Hetesy is ivott, újra töltötte a poharakat, megszólalt:

- Nem szerencse ez, valami más. Megszedték magukat az emberek, földet, házat, részvényeket nem vehetnek. Mit vegyenek. Taníttatják a lányukat, és vesznek neki egy diplomást. Orvost, mérnököt, tanárt. Tudod, ez kisváros, itt még a tanár úr is valaki, főleg, ha nyelveket beszél. Tanár úr és a felesége. Nem rossz egy vízvezeték-szerelőnek. Ági persze más, mi megszerettük egymást. A pénz, nem mondom, jól jött, de most már én is tudok pénzt keresni.

- Olaszórákat adsz?

- Kinek adnék itt olaszórákat. Nem emlékszel már a polgazd-előadásokra? Tőke, állóalap, forgóalap, szállítás, realizálás.

- Nem polgazd ez, szerencse.

- Ide figyelj, Vida, én ugyanazokat az elveket vallom, mint régen. Ez polgazd és társadalmi szükségszerűség. Neked is szerzek egy gazdag lányt, ha akarod. Válogathatsz. Három-négy lányból választhatsz, és nem ér csalódás. Nálunk a gimnáziumban a végzősök között van most három iparos és egy técsz-gazda lánya a közeli faluból. Bikákat hizlalnak. Kapsz egy lakást, autót, és ha akarod, szőlőt, vagy ha jobban tetszik, nyaralót. Na...?

- Sanyi, én már nős vagyok, két gyermekem van.

- Akkor elvesztél. Igyunk egy pohárral, mást már nem lehet csinálni.

Vida István ivott, aztán poharát a maradék borral hintáztatni kezdte. Az üveget vizsgálgatta, és az üvegen belül a bort. Alig maradt a pohárban félujjnyi, de még mindig volt egy kis olajos gyűrűje az üveg mentén. A bor, amit Hetesy termelt, jónak látszott. Felnézett.

- Mondd, és mi lett Ungarettivel?
- Ungarettivel? Mire gondolsz?
- Ez volt a nagy terved. Doktori disszertációt vagy tanulmányt írsz Giuseppe Ungarettiről. A kollégiumban az asztalod felett lógott a színes fényképe, és a kézzel írt, fakszimilében közölt verse is. Ungaretti fent áll valahol egy hegyen, talán Friuli megyében, és a botjára támaszkodva mosolyog. Ősz, kopaszodó, nevetése széles cirkuszi grimaszra emlékeztet. Megmaradt bennem a kép. Kezében tartotta a kalapját, mellényt viselt, s az óraláncán csillogott valami pirosas tárgy, ékszer talán. Mint egy érem, akkora volt az egész. Ha csődbe mentem, ezt szoktam nézni Ungaretti hasán.
- Ungaretti elmúlt.
- Elmúlt? Azt mondtad akkor, elutazol a szülőföldjére, Alexandriába, hogy a fény és árnyék pontos határvonalát megismerd.
- Ungarettit most kár előhoznod.
- Ungarettit? Lelkesedtél érte. Tőled tanultuk a versét:

*Láttalak, Alexandria
málékonyan váz alapjaidon
emlékké válni egy
függélyes fény-ölelésben.*

Hetesy megemelte a poharát, aztán kiitta. Hosszan nézte Vida arcát, szemét. Sokára szólalt meg:

- Most te azt hiszed, én feladtam valamit?
- Nem hiszek semmit – mondta Vida, és kiitta a maradék bort a poharából.

[...]

Megitták a Szent János-áldást, aztán összeszedelőzködtek. A préházajtót alig tudták kinyitni, úgy eltorlaszolta valami. A Wartburg kombi hasig állt a hóban. Meghökentek.

- Ezért volt olyan csend – mondta Vida István.
- Nem tudunk lemenni. Itt kell maradnunk reggelig.

Vida István szomorúan bólogatott:

- Itt kell maradnunk most már örökké. Pedig ott lent mindig történik valami.

Bámultak lefelé a hegyről. A sűrű hóesésben bizonytalanul átderegttek a közeli falvak fényei.

Bertha Bulcsu: Fehér rozsa. Novellák. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1982.

ENGLISH ABSTRACTS

László ANDOR: EU Crisis Response and EMU Reform

Following the Great Recession of 2009, the EU economy fell back into a second recession, starting from the second half of 2011. The current misery is a result of not one but two crises. The first one originated from the USA in 2007-8. The EU answered through coordinated counter-cyclical intervention and a new wave of financial sector regulation. The root cause of the second crisis lies in the incorrect design of the European Monetary Union. Since 2010, the crisis response of the EU has focused on the structural reforms of Member States facing financial difficulties. Simultaneously, in order to restore balance and strengthen sustainability, new elements have been added to the economic and financial architecture of the EU. The slow and incremental nature of EMU reform has resulted in delaying the recovery and, through financial fragmentation, a deepening polarisation of the eurozone. In a half built monetary union, stimulating demand and employment faces major obstacles, while the innovative solutions of the ECB gain importance. In order to achieve sustainable growth, faster and more complex progress is needed. Apart from strengthening fiscal discipline, there is also a need for enhancing solidarity within the EU.

János HOÓS: The Future of Europe and the Perspective of Hungary

Hungary is a part of Europe and the European Union, and as such its destiny is closely linked to that of the continent. The future of Hungary is heavily influenced by developments in the EU. The paper therefore analyzes future prospects of Europe and Hungary in a common framework.

Péter BIHARI: Experiences from Unconventional Monetary Policy Measures from Hungary and Abroad

The paper investigates the practice of using unconventional monetary policy measures and whether these can stimulate corporate lending coupled with a refinancing rate lower than the Central Bank rate. It evaluates the Lending for Growth program of the Hungarian National Bank and compares it to the experiences of a similar exercise from the United Kingdom.

Péter BIHARI-Tibor CZIGÁNY: The Harmony of Theory and Practice in Teaching at the Faculty of Mechanical Engineering at BME

The paper introduces the teaching activities of the Faculty of Mechanical Engineering at the Budapest University of Technology and Economics. It presents the programs of the Faculty, and how these perform in various national and international rankings and in the eyes of employers. It also analyzes the position of the bachelor and master programs and how graduates perform on the job market.

Ákos DOMINEK: Overview the Automotive Clusters, the Clustering Processes and Cluster Policy of the CEE Countries

The aim of the study is to analyze the enforcement of the cluster policy in the Central and East European and compare the clustering and supporting system in the countries of the region. The European automotive clusters are a cluster category which shows a strong regional specialization, including passenger cars, buses, trucks, engine parts and other manufacturers, thereby making this region one of the strongest automotive hubs in the world economy. The cluster initiatives of the CEE countries shows difference regarding content and structure and funding sources, but their goal is the same, to create networking with business, research and public partners, and to collaborate and develop the existing strengths of the region.

Natalie GYÁRFÁS: A Regional Comparison of the Hungarian Banking System

In Central-Eastern Europe the region's banking sector is evolving at different speeds. Countries that are North of Hungary (Poland, Czech Republic and Slovakia) are about to reach pre-crisis levels of development, while the southern countries (Romania and Bulgaria) are still trying to overcome the crisis. The Hungarian banking sector is in between and is lagging behind the Northern regional competition. The fact that the sector was showing a loss in 2011 just underlines this. While the Northern neighbours, are turning to the West, Hungary is "heading to the Balkans".

Kármén KOVÁCS: Advertising Expenditures and its Macroeconomic Implications

Advertising expenditures increase significantly worldwide, induced primarily by market competition becoming more vigorous on the one hand, and the 'inwardness' of consumer society on the other. This paper deals with the macroeconomic concerns of this phenomenon. Two questions are addressed: what relationship exists between advertising expenditures, consumption and economic growth, and how can the relationship between advertising expenditures and economic cycles be characterized? The results of the analysis of international data indicate how the economic crisis affected the level of advertising expenditures, how the global distribution of advertising investments change the growth rate of economies. Further, there is a strong positive correlation between advertising expenditures and real consumption expenditures.

Zsuzsanna NOVÁK: State Debt, Optimal Policy, and Financing

The macroeconomic developments of the last decade have confirmed that one of the most important dilemmas that even developed economies have to face is the reduction or even sustaining of the state debt. In case of the eurozone member states this criterion is the most difficult to be accomplished, furthermore the United States and Japan are among the global powers that have to cope with state debts which seems to be insurmountable. The aim of this paper is to provide a brief overview of some decisive economic approaches (Barro [1979], Lucas and Stokey [1983], Marcet and Scott [2007], Martin [2009] etc.) that explain the factors behind the formation of long-run state debt level and economic policy measures accompanying state debt management. The paper also attempts to draw some lessons for the Hungarian state debt management in view of the 1990-2010 processes.

Ferenc PAPP: A Study on the Ethical Behaviour of Business Actors

The currently operating model of capitalism turned out to be very close to failure. The 2008 global crisis demonstrated that the private monopoly of issuing "world currency" dollars, the hectic behaviour of speculative capital holders focusing on profit interests only, and the widening gap between financial markets and real market performance has hit so huge holes on the foundations of 21st century capitalism that the sustainability of the system has become questionable. The Ernst & Young European Fraud Survey's data shows that confidence in business leaders' ethical behaviour has shaken all around the world. In Hungary, 63 percent of enterprise respondents felt that companies are not free from abuse. According to 60 percent, the senior management is primary risk of abuse. In a hypothetical situation of corruption 30% of core managers admitted that they would not reject corruption on offer. We examined the opinion of future business executives learning at a Budapest college and co-institutes on ethical business conduct in a primary research. The main conclusions are: according to 80% of respondents profit interests can overwrite the ethics, while sustainable development and the preservation of Earth's biodiversity is on the last place of thinking of future business leaders. 25% is permissive with regard to illegal employment, 30% of them believe that the companies do not share product information with their customers, 65% believe that the economic organizations strive to increase revenues by doing everything to beat their competitors. According to 50% of the sample economic actors do not comply with the legislation.

Károly PIRISI: The Role of Private Employment Agencies in Hungary

The importance of private employment agencies is acknowledged by both professionals and the wider public opinion. They play an indispensable role on efficient labour markets, but this was not always so. This short paper aims to illustrate how opinions on and roles of private employment agencies changed through the years. It also provides an overview of the sector in Hungary using statistical data and its role in helping job seekers.

Mónika PITZ-Zoltán SCHEPP: The Problem of Foreign Currency Lending to Households

In this study we focus on foreign currency lending of households, an issue that has been widely discussed in both professional and public circles. In international comparison there are some specific features regarding to Hungary, which make this issue for us particularly problematic. Due to certain factors, households are severely affected by the issue of foreign currency debt in relation to companies and the public sector: the analysis deals with the pricing of retail loans, the nature of refinancing, the expected level of risk management, as well as the enforceability of the credit protection. The study also provides an overview of the evolving of the indebtedness, including the motivations of the specific actors involved. We also examined the causes of excessive household indebtedness and we came to the conclusion that the banking system, the regulation, and the individual households have all contributed to the problem, furthermore some macro conditions also have played a role.

Orsolya RÉTALLÉR–Attila TASNÁDI: The History of the Impact Factor

Cumulated impact factors and citation numbers play a key role in evaluating and ranking researchers and institutions, especially in natural sciences. The impact factor, as all statistical indicators is however, imperfect. As the use of impact factors is increasingly common in social sciences as well, it is worth investigating what this indicator actually measures. The paper introduces the history of the impact factor, how it is calculated, presents some of its weaknesses and also discusses some alternative rankings in economic sciences. An important issues is why the impact factors of economics journals are so much lower than those of medical science ones.

László SZIGETHY: Patent Applications of Business Organizations in Hungary

In the article, the patent applications of the business organizations are analyzed in each domestic statistical region in order to describe the innovative performance of these regions. Patent applications from the high-tech and medium high-tech manufacturing industries, but also from the area of knowledge-intensive services are analyzed, emphasizing the importance of these areas in the domestic patent activity. According to the research results, Budapest (Central Hungary) has an exceptional weight within the national innovation activities. In this respect, the Eastern regions of Hungary are performing relatively well, which is related to the local public research activity. On the other hand, the Transdanubian regions show poor innovative performance.

Szabolcs Anzelm SZUROMI: Historical Changes in the Tithe System

The main goal of the Church is the salvation of souls, which it has pursued with different instruments in different historical, geographical and social contexts. Achieving this goal necessitates that the Church acquires, owns and occasionally sells some amount of material goods. Organizing masses, remunerating Church workers and helping the poor all require resources. Originating from the Bible, the tithe system has historically been an integral part of the Church's resource management activities.